

מסורת הש"ס

א [תוספתא פ"ג ה"א],
ב לעל כז: אהלת פ"ה
מ"ד, א טהרות פ"ו מ"ו,
ד [שם ע"ט], א י"ז שם,
ו יבמות כז: כ"ק נד: כ"ט
כז, סנהדרין פ"ה, ו [נ"ל]
דרכה כ"ה צ"מ ויבמות
דרכ פסח וסנהדרין וצ"ק
זחא כדאמר רב פנחס
כשעשו ר"ו וצמחה דוכתין
זש"ס מניט רבא וצ"ל
חמ"ס הגאון בעל סה"ד וכן
מפורש ברש"י סנהדרין פה
טוף עמוד ט, ו [נ"ק פס:
זכרים לו, א] וזה ה',
י ב"ה יא, ט [נ"ל ממנו,
ז [דף סה: ד"ה מן
המודיעין], ח [פ"ג ה"ב],
ט [תוספתא פ"ג ה"ב],
ס כס"א הגירסא המספקת
זכן הוא צ"מ פ"א מל"א
מטמאי משכב ומשגל ה',
ט [לעל כז:], ט [כ"א:
ויבדולס,

תורה אור השלם

1. ויאסף כל איש
יש"אל אל קצירי באיש
אחד חברים:
שופטים כ"א

הגהות הב"ח

א [ב' וספר וואר ר'
יודיה: ו] רש"י ד"ה
טמאה הוא וכו' יחא ליה
צמחי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [ג' ור' יוחנן אמר
אפילו מלאים ואפי'
אפיקרסומו לתוס. כ"ז ע'
פ"ט י"ז שם בזה בספר
טורי אגן כד"ה ואפילו
אפיקרסומו וכו':

רבינו חננאל

תנא נאמנין על כלי
חרס הדקין לקדש אמר
ר"ל והוא שניטלין בידו
אחת וריקנין אבל מליאין
לא כלומר אינם נאמנים
ור' יוחנן אמר אע"פ
שאין ניטלין בידו אחת
ובין מליאין ובין ריקנין
אפיקרסומו לתוכן
נאמנין אמר רבה אע"פ
ז' יוחנן חרס מליאין
על כלי חרס מליאין
[מותר] היה במשקין
עצמן שהן טהורין ואל
תתמה שהרי לגין טמא
טומאת שבעה ומשקין
טהורין, ב קודם לגיתות
שבעים יום נאמן אמר
אביי ש"מ דטרח אוריא
מקביל הנותא אגולפי
שבעים יום: מתני'
הגבאים שנכנסו לתוך
הבית נאמנים לומר לא
נענו, אוקימנא בדאיכא
נכרי בהדיהו כדנתן אם
יש נכרי נאמן לומר נכנסו
אבל לא נגענו מ"ט ר'
יוחנן ר' אלעזר עד
יאן אורי נכרי עתה
עליה, מאי בינייהו איכא
בינייהו נכרי שאינו חשוב
לדית להו אימה, והא
היתניק הגבאיין שנכנסו
לתוך הבית כולו טמא
אוקימנא בדליכא נכרי
בהדיהו, דביקין ודית
אימתה דחד עלייהו נגעו
בכלי כליים שבבית, וכן
הגבנים שהחזירו את

וכן שניהם יוא"ין, הואיל ומלאו לפנים ושם לא לקח טוממנו לא יקח עוד. וכ"ש קדר נכנס וחזר יוא"ל הואיל וסוף הקדר ליכנס לפנים יחזור החזר הנריך ליקח ויקח: תנא נאמנין על כלי חרס הדקין לקדש. הא דמתן מן המודיעים ולפנים נאמנין על כלי חרס כבלי חרס הדקין אמרו שא"ל אבל גסין כגון חבית ליינ אין נאמנין אלא צמח ירושלים דלנקמן. ואני לא כך שמעתי ולבי מגמגם על שמועתי ששמעתי כשפיהן זר שאין אצבעו נכנס לתוכו וסופינו שאנו מטריח אותם אפילו מלאים משקין טמאין: ואפי' אפיקרסומו צמחו. אפי' מלאין משקין שלו שאין של קדש: ואל תתמה. שכל דברי חכמי' כך הן שהרי שמעתי אצל כלי חרס המניל את המשקין שצמחו ואין מניל כל כלי שטף שהלגין טמאין טומאת שבעה והסמך טהורין: מתני' הגבאיין. ישראל שהן גבאיין למלך נכרי לגבות מיד ישראל גולגולות ומסין וארנוניות: שנכנסו לתוך הבית. לעצות עצותו וכן הגבנים שנגבו כלי חרס והחזירו: נאמנים לומר. שלא נגעו לתוכו לקדש נאמנין טמאין טומאת שבעה והסמך טהורין: כקדש מתרומה קיימא וצדיק שנינו צתוספתא ח' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית נאמנין על טהרת חטאת ואין נאמנין על טהרת תרומה והאי חטאת צמר קדש ולא אפר חטאת כדמוכת הסם אף אם עשו תשובה דשין צטומאה היו: וצירושלים נאמנין כו'. מפרש צממרא: גב' כל היום כולו טמא. כל כלי הבית טמאין שחוקה הגבאין מממשקין בכלים: איכא נכרי צדיהו. אין נאמנין לומר לא נגענו דמרתתו אם לא יחפשו כל הבית: אימת נכרי עליהם. פן יענישם בגוף או צממון: אימת מלכות. שמה ילשין עליהן נכרי אצל המלך: נכרי שאינו חשוב. אימתו ליכא אימת מלכות איכא: אלא מקום דרימס רגלי הגבנים. מ"מ דריסתו מיהא טמא וכ"ש כלים שנגבו והחזירו: כשעשו תשובה. ומחמת תשובה החזירו הלך לא משקרי: על כלי חרס הגסין. וכ"ש הדקין וצדיקא תניא צירושלים נאמנין על טהרת כל הכלים לקדש: וכל כך למא. מהדר אף על הדקים מן המודיעים ולפנים: שאין עושין כצטונות צירושלים. לא לדקים ולא לגסין ומינה דדקים הו"ך לאנשי ירושלים שכל יחד ויחד נסכו צמיתו לכך הוסיפו להן טהרה ליחדים מנבול מודיעים אצל צעלי הנשכה ס' המוסרין נסכים לצבור די להם צנכנסין לתוך העיר ולשם צלצד האמינות על הצמית. חזיתו. ח"נ יחידים לריכים לדקים אף לצבול שלמיהן יום יום: ויאסף כל איש ישראל וגו'. צפלגש צצצעה כתיב שנאספו כל ישראל צצצעה: הכתוב עשאן חזרים. ורגל שעת אסיפה הוא: מתני' הפוסה את

חזיתו. חזר שפתח את חזיתו למכור יין צירושלים צרגל וכל הצא ליקח ממשמש ואף עמי הארץ ממשמשים: לא יגמור. אחר הרגל אע"פ שצרגל הן טהורין לא שטהרתן טהרה אלא שצרגל הכל חזרים אצל לאחר הרגל מגעו טמא למפרע כדאמר צממני' עבר הרגל מטצילין כלי העזרה מפני שנגעו בהן ע"ה צרגל: רבי יסודה אומר יגמור. וטעמא מפ' צמסכת ציה' דף יא: ג' דברים והותרו סופן משום תחילתם וזה כמו כן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא לא יתחיל ואין מוון מזוי לעולי צרגלים: גב' מהו שניחנס כו'. אליכא דרצנן צעי לה: אטו האידינא. כל ימי הרגל לא ממשמשו זה הכל והסרת צרגל: עמאם היא. למפרע וצרגל אינו רשאי למכור דצר שהוא טמא לעולם. וי"מ: אותה צע"ה ואי אפשר לומר צע"ה לא יגמור דמי ציית לן והלא אומר שלך טמא ושלי טהור וימלא לו מחצירו הרצה שימכור להם ואם צא לאסור שלא יקחו חזרים ממנו יקחו ולא יקחו מיצעי ליה ועוד דלמר צמסכת ציה' שזו היא אחד מג' דברים שהותרו סופן משום תחילתן ואי צע"ה אפי' לא שרית ליה לגמור נחא ס' צמחי דמוצין צרגל: ה"ג מאי לאו עמאי היא לא הא דקפני יניחנס ר' יסודה והא דפני לא יניחנס רצנן וספספא והא רבי יסודה יגמור קאמר אלא הא דפניא לא יניחנס רבי יסודה היא ופאי לא יניחנס כו'. מאי לאו תנאי היא ואלאיכא דרצנן ותפשוט צעיא דלעיל דפלוגתא דתנאי היא: מתני' מעצירין על טהרת עורה. מעצירין את הכלים ממקומן ולהטצילן ולטעה את העזרה מטומאת ע"ה שנגעו בהן צרגל שאע"פ שעשאם הכתוב חזרים צרגל לא מפני שטהורין הן הלך לאחר הרגל מגען טמא למפרע: מפני צבור השבת. שהיו הכהנים ריכיינ להתעסק איש צמיתו צצרי שבת: אף לא ליוס חזשירי. אם עבר הרגל ליוס חמישי אין מטצילין אותן עד לאחר השבת: גב' לפי שאין כהנים פנויין. צמזאלי יום טוב להטצילין שטרודין להוציא הדשן שעל התפוח שצאמצע המוצח שקיצצו שם כל ימות הרגל. כל דשן של מערכה: מתני' ואומרים להם. לכהנים ע"ה צרגל: והסרו שלא סגעו צשלתן. שלא יוכלו להטצילו לאחר הרגל שאי אפשר לסלקו ממקומו דכתיב ציה לחם פנים לפני תמיד (שמות כה):

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

או שניהן יוצאין בלחזין אמר אביי אף אנן נמי תנינא הקדר שמכר את הקדרירות ונכנס לפנים מן המודיעים טעמא דלפנים מן המודיעים הא מודיעים גופה לא מהימן אימא סיפא יצא אינו נאמן הא מודיעים גופה נאמן אלא לאו ש"מ כאן בקדר יוצא וחבר נכנס כאן בששניהן יוצאין או שניהן נכנסין שמע מינה חתנא נאמנין בכלי חרס הדקין לקודש אמר ר"ל והוא שניטלין בידו אחת ור' יוחנן אמר אפי' שאין ניטלין בידו אחת אמר ר"ל לא שנו אלא ריקנין אבל מלאין לא א' ורבי יוחנן אמר אפי' מלאים ואפילו אפיקרסומו לתוכו ואמר רבא ימוודה ר' יוחנן במשקין עצמן שהן טמאין ואל תתמה צשהרי לגין מלא משקין לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין: מתני' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית וכן הגבנים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו ובירושלים נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: גב' ורמיניה צ' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית כולו טמא צ"ל אף הא דאיכא נכרי בהדיהו הא דליכא נכרי בהדיהו דנתן צ' אם יש נכרי עמהן נאמנין לומר לא נכנסנו אבל אין נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר אימת נכרי עליהן וחד אמר אימת מלכות עליהן מאי בינייהו איכא בינייהו נכרי שאינו חשוב: וכן הגבנים שהחזירו את הכלים: ורמיניה צ' הגבנים שנכנסו לתוך הבית אינו טמא אלא מקום דריסת רגלי הגבנים צ' אמר רב פנחס משמיה צ' (דרב) כשעשו תשובה דיקא נמי דקתני שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלים נאמנין על הקודש: חתנא נאמנין על כלי חרס גסין לקודש וכל כך למא ח' שאין עושין כבשונות בירושלים: ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי אמר רבי יהושע בן לוי צ' דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים הכתוב עשאן כולן חברים: מתני' הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א צ' לא יגמור: גב' יתיב ר' אמי ורבי יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא פתח חד ואמר מהו שנייחנה לרגל אחר א"ל אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת יניחנה לרגל אחר א"ל אטו עד האידינא לאו יד הכל ממשמשין בה א"ל הכי השתא בשלמא עד האידינא טומאת עם הארץ צרגל רחמנא טהרה אלא השתא טמאה היא נימא כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל אחר מאי לאו תנאי היא לא הא דקתני יניחנה ר' יהודה והא דקתני לא יניחנה רבנן ותסברא ח' הא רבי יהודה יגמור קאמר אלא הא דקתני לא יניחנה רבי יהודה והא דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: מתני' משעבר הרגל מעבירין על טהרת העזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים פנויין: גב' תנא שאין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: מתני' כיצד מעבירין על טהרת עזרה צ' מטבילין את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו שלא

הגבאיין שנכנסו לבית וכו'. לקדש וצתומה קאי ולא לחטאת וצדיקא תניא צתוספתא הגבאים שנכנסו לבית נאמנין לומר לא נגענו על טהרת חטאת ועל טהרת תרומה והא חטאת הוי קדש כדקתני הסם ולא אפר חטאת ואפי' עשו תשובה. הר"ר שמעון: ובירושלים נאמנין על טהרת כלי חרס הגבנים. וכ"ש הדקין וכן תניא צדיקא צירושלמי צ' נאמנין על טהרת כל הכלים. הר"ר שמעון: שלא

יוחנן במשקין עצמן שהן טמאין ואל תתמה צשהרי לגין מלא משקין לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין: מתני' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית וכן הגבנים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו ובירושלים נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: גב' ורמיניה צ' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית כולו טמא צ"ל אף הא דאיכא נכרי בהדיהו הא דליכא נכרי בהדיהו דנתן צ' אם יש נכרי עמהן נאמנין לומר לא נכנסנו אבל אין נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר אימת נכרי עליהן וחד אמר אימת מלכות עליהן מאי בינייהו איכא בינייהו נכרי שאינו חשוב: וכן הגבנים שהחזירו את הכלים: ורמיניה צ' הגבנים שנכנסו לתוך הבית אינו טמא אלא מקום דריסת רגלי הגבנים צ' אמר רב פנחס משמיה צ' (דרב) כשעשו תשובה דיקא נמי דקתני שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלים נאמנין על הקודש: חתנא נאמנין על כלי חרס גסין לקודש וכל כך למא ח' שאין עושין כבשונות בירושלים: ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי אמר רבי יהושע בן לוי צ' דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים הכתוב עשאן כולן חברים: מתני' הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א צ' לא יגמור: גב' יתיב ר' אמי ורבי יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא פתח חד ואמר מהו שנייחנה לרגל אחר א"ל אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת יניחנה לרגל אחר א"ל אטו עד האידינא לאו יד הכל ממשמשין בה א"ל הכי השתא בשלמא עד האידינא טומאת עם הארץ צרגל רחמנא טהרה אלא השתא טמאה היא נימא כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל אחר מאי לאו תנאי היא לא הא דקתני יניחנה ר' יהודה והא דקתני לא יניחנה רבנן ותסברא ח' הא רבי יהודה יגמור קאמר אלא הא דקתני לא יניחנה רבי יהודה והא דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: מתני' משעבר הרגל מעבירין על טהרת העזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים פנויין: גב' תנא שאין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: מתני' כיצד מעבירין על טהרת עזרה צ' מטבילין את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו שלא

הגבאיין שנכנסו לבית וכו'. לקדש וצתומה קאי ולא לחטאת וצדיקא תניא צתוספתא הגבאים שנכנסו לבית נאמנין לומר לא נגענו על טהרת חטאת ועל טהרת תרומה והא חטאת הוי קדש כדקתני הסם ולא אפר חטאת ואפי' עשו תשובה. הר"ר שמעון: ובירושלים נאמנין על טהרת כלי חרס הגבנים. וכ"ש הדקין וכן תניא צדיקא צירושלמי צ' נאמנין על טהרת כל הכלים. הר"ר שמעון: שלא יוחנן במשקין עצמן שהן טמאין ואל תתמה צשהרי לגין מלא משקין לגין טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין: מתני' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית וכן הגבנים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו ובירושלים נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: גב' ורמיניה צ' הגבאיין שנכנסו לתוך הבית כולו טמא צ"ל אף הא דאיכא נכרי בהדיהו הא דליכא נכרי בהדיהו דנתן צ' אם יש נכרי עמהן נאמנין לומר לא נכנסנו אבל אין נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר אימת נכרי עליהן וחד אמר אימת מלכות עליהן מאי בינייהו איכא בינייהו נכרי שאינו חשוב: וכן הגבנים שהחזירו את הכלים: ורמיניה צ' הגבנים שנכנסו לתוך הבית אינו טמא אלא מקום דריסת רגלי הגבנים צ' אמר רב פנחס משמיה צ' (דרב) כשעשו תשובה דיקא נמי דקתני שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלים נאמנין על הקודש: חתנא נאמנין על כלי חרס גסין לקודש וכל כך למא ח' שאין עושין כבשונות בירושלים: ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי אמר רבי יהושע בן לוי צ' דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים הכתוב עשאן כולן חברים: מתני' הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א צ' לא יגמור: גב' יתיב ר' אמי ורבי יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא פתח חד ואמר מהו שנייחנה לרגל אחר א"ל אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת יניחנה לרגל אחר א"ל אטו עד האידינא לאו יד הכל ממשמשין בה א"ל הכי השתא בשלמא עד האידינא טומאת עם הארץ צרגל רחמנא טהרה אלא השתא טמאה היא נימא כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל אחר מאי לאו תנאי היא לא הא דקתני יניחנה ר' יהודה והא דקתני לא יניחנה רבנן ותסברא ח' הא רבי יהודה יגמור קאמר אלא הא דקתני לא יניחנה רבי יהודה והא דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: מתני' משעבר הרגל מעבירין על טהרת העזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים פנויין: גב' תנא שאין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: מתני' כיצד מעבירין על טהרת עזרה צ' מטבילין את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו שלא

אותה שאני זה הרגל עצמו דהא טומאת עם הארץ ברגל ההיא רחמנא טהרה הא השתא טמאה היא ואמרין לאוקומה כתנאי דריתין לה אסיקנא ההיא תנא דתני יניחנה לרגל אחר לרבנן היא והא דתני לא יניחנה לר' יוחנן היא ומאי לא יניחנה כלומר אף צריך יגמור וישתא את כולה: וירושלמי ר' יוחנן הותרו סופן משום תחילתן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא אינו פותח ונמצא ממשע בשמחת הרגל: מתני' משעבר הרגל

עין משפט גד מצוה

גב א ב מיי פ"א מה' מטמאי משכב ומשגל הלכה ה' גב ג ד מיי שם פ"ב הלכה י: גב ד ו מיי שם ה' י: גב ד ז מיי שם פ"א הלכה ה: ט [מיי פ"ו מהלכות בית הבחירה הלכה יד:] גו י מיי פ"א מה' מטמאי משכב ומשגל הל' ז: גז ב מיי שם ה' י: גז ג ל מיי שם ה' יא:

מוסף רש"י

שארין עושין כבשונות בירושלים. משום קוטרם (עשן שמשחיר את הומוה וגופו הוא) כדלתימין צבצב קמח (ובחוס צו). דאמר קרא ויאסף וגו'. ומינה שמעינן ככל זמן שישראל נאספים למקום אחד קרי להו צבצב, ורגל היינו אסיפה (נחל עד). הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו. מנר כשהתחיל למטר יטו או ככרו לעולי רגלים צרגל וממששני צה יד הכל וטומאת עם הארץ צרגל טהרה כל ימות הרגל וצמה שמשאר לאחר צרגל מלקין ר' יסודה וחכמים, ר' יהודה אומר יגמור. וימכרנה לחברים ולכל חרס ויזהר שלא יגע עם הארץ עוד, והכבמים ואמרים לא יגמור. ולא ימכרנה עוד משום דנטמאת צרגל מנגע עם הארץ, ויהי דכל ימות הרגל חשמואי שלא לייסס, מיהו לאחר צרגל חל למפרע (ביצה יא).

רבינו חננאל (המשך)

תשובה אין אנו מחזיקין אותם בזה הדרך וכן נמי גבנים השוננים במשגנונו אינן נאמנים אלא אם עשו תשובה אבל אם לא עשו תשובה בין אלו ובין אלו הבית כולו טמא. דחיישנין דלמא כעבר עלייהו ונגעו בהן כדי לגבנן ונטרדו או לקחו טבחים מהן והניחו אלו שלא יכילו לצמסך כולן חזקתו. ואמרין דיקא נמי דקתני במתניתין שהחזירו את הכלים ש"מ כשעשו תשובה ש"מ: ובירושלים נאמנים על הקודש נתן נאמנין על כלי חרס הגסין בירושלים. לפי שאין עושין כבשונות בירושלים ומשום הכי מודהרין ומטורי להון לפיכך לא גזרו בהו וטומאה מספק. ובשעת הרגל נאמנין אף על התרומה מנא הני מילי איביי' דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל העירה כאיש אחד חברים הכתוב עשה לכל ישראל בשעת אסיפתן כאחד אפי' את עמי הארץ עשה אותן חברים: מתני' הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו ברגל פ"י כדי למכור וישאר לו אחת הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א לא יגמור ומיבעיא לן אליבא דחכמי דאמרי לא יגמור מהו שנייחנה לרגל אחר ודחיין יד הכל ממשמשין בה כלומר נגעו בה עמי הארץ ויניחנה לרגל אחר וא"י הכי ברגל עצמו היאן שותין

אותה שאני זה הרגל עצמו דהא טומאת עם הארץ ברגל ההיא רחמנא טהרה הא השתא טמאה היא ואמרין לאוקומה כתנאי דריתין לה אסיקנא ההיא תנא דתני יניחנה לרגל אחר לרבנן היא והא דתני לא יניחנה לר' יוחנן היא ומאי לא יניחנה כלומר אף צריך יגמור וישתא את כולה: וירושלמי ר' יוחנן הותרו סופן משום תחילתן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא אינו פותח ונמצא ממשע בשמחת הרגל: מתני' משעבר הרגל

^[א] ג' רבינו הוא להיפך מנ"י דילן דנמשקין הן טהורין אף לר"ל וינכיתו מוכרתם מהלכים שהביא רבה מלגין דר"ק.

^[ב] דברי רבינו אלו עד המשנה שייכים לעיל דף כ"ה ע"ב.